

HRF om hjälpmedelsförslaget

"Skrota utredningen"

I december presenterade utredaren Karin Bergh sina förslag gällande ökad delaktighet och valfrihet inom hjälpmedelsområdet. "Alla kan inte välja, men alla kan få vara delaktiga", säger hon.

HRF:s ordförande Jan-Peter Strömberg tycker att utredningen ska läggas i papperskorgen.

– Man borde sjösätta en ordentlig utredning som jobbar fram en modern lagstiftning.

ENLIGT FÖRSLAGET ska hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen innehålla en skyldighet att ge dem som behöver hjälpmedel möjlighet att vara med och påverka vilket hjälpmedel som han eller hon får tillgång till.

– Det är möjligt att på olika sätt öka användarnas inflytande, säger Karin Bergh.

Några exempel som nämns är de försök med så kallat fritt val som har ägt rum i Kronoberg, Stockholm och Sörmland.

Utredaren föreslår att lagen ska vara ett fritt val för kommuner och lands-

– Den ska användas för kommuner och landsting som vill införa valfrihet. De alternativa lösningarna passar mer eller mindre bra för olika hjälpmedel och kan därför kombineras på olika sätt.

Personlig budget

Ett förslag i utredningen är att ge personer med funktionsnedsättning en personlig budget. Kommuner och landsting skulle då bestämma ett belopp som den enskilde själv får disponera över och göra egna prioriteringar.

– Ett system med en personlig budget för hjälpmedel skulle kunna ge ännu mer valfri-

het för fler, säger Karin Bergh.

Regeringen gav i oktober i uppdrag åt Hjälpmedelsinstitutet, HI, att ta fram underlag för en försöksverksamhet med en personlig hjälpmedelsbudget. HI ska redovisa uppdraget 29 februari 2012 och därefter ska regeringen ta ställning till om det blir ett sådant försök.

Jan-Peter Strömberg tycker att det är för mycket laborerande när det gäller hjälpmedel.

– Självklart är vi positiva till att enskildas delaktighet ökar och även till möjligheten att välja vårdgivare, så kallat vårdval. Men vår ståndpunkt är att behovet ska styra och inte ekonomin. Man ska få en medicinsk bedömning och kvalitativt bra vård, inklusive sina hjälpmedel.

Inte bara hörapparat

Han poängterar att hörapparatens bara är en del av hörselrehabiliteringen.

– Det handlar om vård. Då kan man inte bara att slänga åt folk en check, som för övrigt bara täcker en del av kostnaden, och säga åt dem att gå ut och köpa.

Han menar att alla stora problem inom hörselområdet kvarstår, till exempel de stora skillnaderna mellan olika landsting, hur hörselskadade ska få tillgång till rehabilitering och vad som ska hända med forskning och utveckling när hörselvården splittras.

FOTO: FOTOMEDIA

– Vårt grundläggande krav är att man ska se över "hela paketet" och göra en ordentlig utredning, säger han.

Positiva leverantörer

Leverantörernas branschorganisation Svensk Hörsel är mycket positiv till fritt val av hörapparater och hörselhjälpmedel.

– Med fritt val ökar tillgängligheten och det blir fler som skaffar hörapparat när man öppnar upp olika ställen och tillgängligheten ökar, säger ordföranden Ove Sandin.

Ove Sandin.

Han poängterar att det är viktigt att utprovarena är certifierade av landstingen.

– Kvalitetssäkring är viktigt. Liksom att utprovarena följer regelverket och remitterar vi-

dare dem som har stora behov till landstingens hörcentraler.

Han menar att dagens system, där landstingen gör upphandlingar för 3-4 år i taget gör att teknikutvecklingen släpar efter och att brukarna får gamla hörapparater.

– Det är omöjligt att leverera modern teknik om vi inte får betalt för det.

Han säger att det hela tiden sker gradvisa förbättringar av hörapparaterna, framför allt när det gäller trådlös anpassning till annan teknik.

Jan-Peter Strömberg tycker att talet om gamla hörapparater är överdrivet.

– Det kommer nya modeller varje år och en äldre hörapparat är inte självklart sämre för användaren. Det finns till exempel inget stöd i forskningen för att hävda att ljudbehandlingen är bättre i nya hörapparater, jämfört med dem som är två, tre år gamla.

STEFAN ANDERSSON

Fakta Fritt val/Vårdval

• Det diskuteras just nu två typer av valfrihet inom vården. Dels vårdval där man själv kan välja vårdgivare, och dels fritt val av hjälpmedel där landstinget ger ett bidrag till den enskilde för inköp på den privata marknaden.

I Stockholm och Skåne har man infört både fritt val och vårdval och i Uppsala har man infört enbart vårdval.

Det blir inget vårdval hörsel i Kronobergs län.

Moderaternas förslag att lägga ut hörselvården på privata aktörer fick tummen ner av de övriga allianspartierna. TEXT: ULRIKA NILSSON

Privatisering stoppas

Lättnad i Kronoberg

INOM ALLIANSEN är det moderaterna som drivit frågan om vårdval hörsel, med motiveringen att det skulle öka tillgänglighet och större valfrihet för brukarna. I debatten har Region Skåne framhållits som exempel. Där lades utprovningen ut på privata aktörer, vilket ledde till en mängd nya mottagningar. Men att jämföra Skånes 1,2 miljoner invånare med Kronobergs 180 000 går inte enligt Centerpartiet.

Ingen hållbarhet

– Underlaget i vårt län är för litet. Med privata etableringar skulle verksamheten på lasarettet minska kraftigt och samtidigt är risken stor att de privata inte skulle överleva. Då står vi där med vår tvättade hals. Vi är inte emot att lägga ut verksamhet på entreprenad, men det måste finnas hållbarhet i det, säger Kjell Gustafsson (C), ledamot i landstingsstyrelsen till Smålandsposten, SMP. Även Folkpartiet beslutade sig för att säga nej.

– Privatiseringen har inget egenvärde för oss. Valfrihet ska vara till gagn för patienterna och vårt län är för litet för det, säger Yngve Filipsson (FP) till SMP.

Oro och protester

Planerna på att införa vårdval inom hörselvården har mötts med oro bland både patienter och personal, som befarat att det skulle slå sönder den sammanhållna vårdkedjan som finns i dag. Man ifrågasatte också begreppet basal hörselvård eftersom behovet av stöd kan vara väldigt olika från person till person även om hörselskadan är likartad.

Audionomer på lasarettet i Växjö menade också att det inte kunde kallas valfrihet om brukarna inte kunde välja att vända sig dit. Då står valet bara mellan privat och privat, menade de.

Hans Hemström, ordförande för Hörselskadades distrikt i Kronoberg är lättad över att förslaget stoppades.

– Det är toppen, säger han. ●

"Bra med tolktjänstmyndighet"

INRÄTTA EN STATLIG myndighet som har ett samlat ansvar för tolktjänsten.

Det föreslås i tolktjänstutredningen, som i mitten av december presenterade sitt betänkande för regeringen. Hörselorganisationerna,

bland annat HRF, tycker att alla vinner på förslaget och tror att det skulle innebära bättre tillgång på tolk för samma kostnad som i dag.

De hoppas därför att regering och riksdag säger ja till förslaget. ●

Sexprat via ombud

TYCKE UPPSTOD I BAREN, kyssar utbyttes och vi åkte hem till mig. Och umgicks på det där sättet man lätt gör när tycke uppstått, kyssar utbytts och man gått hem tillsammans. Det här var på 90-talet, långt före sms och Facebook, ja ingen av oss var ens nätuppkopplade, så telefonnummer fick utbytas på nedskrivna lappar efteråt. Dagen därpå ringde telefonen.

Det var en äldre dam från Telias förmedlingscentral. Efter en viss förvirring – först trodde jag hon ville sälja något – förstod jag att hon skulle vara buktalardocka åt min sängkamrat. Som alltså var hörselskadad och uppenbarligen satt och skrev på någon sorts texttelefon till mig via henne.

Och jag vet inte, men den där magiska dagen-efterromantiken ville inte riktigt infinna sig när en professionellt sträv och neutral tantröst läste innantill "Visst var det skönt i går kväll?"

Jag: "Jaha...hehehe...eh..."

Telia-damen (besvärat korrekt): "Vad vill du svara?"

Jag: "Öh...ja...tack...ö...jo"

Telia-damen (kyligt): "Vill du träffa mej igen?"

– Jag: "Dej? Hahaha... Eller jag menar inte så...förlåt...jag förstår att det inte är du som frågar men...ja... det här känns lite..."

– Telia-damen: "Vad vill du svara?"

Och så vidare. Inte världens mest naturliga dialog.

Minnet dyker upp i dag när jag inser att jag i princip har slutat prata med mina vänner, bekanta, kolleger och ja, även eventuella sängkamrater. I alla fall i telefon. All kommunikation mellan IRL-träffarna sker numera via mejl, sms eller sociala medier.

Man skvallrar, uppmuntrar, grälar, knyter kontakter, flirtar och löser livsgåtorna precis lika mycket som förr – men via knapptryckningar istället för stämband.

Och det kan man säga mycket om. Klart är i alla fall att det suddat ut skillnaden mellan hörande och hörselskadade. Vem som är vad är inget man tänker på, lika lite som dialekter och brytningar, eftersom det inte längre har någon praktisk betydelse.

Till Facebook behövs ingen särskild handikappentré. På Twitter kan ingen höra dig stamma. I den nya digitala gemenskapen har ovidkommande egenskaper helt enkelt blivit... ovidkommande.

Precis som de alltid varit i sängen.

Eller, med finare ord, i kärlek.

Calle Norlén

under 2012 aktuell med Lena Philipssons "Drömshow", "Arsenik och gamla spetsar" med Eva Rydberg och musikalen "Next to Normal" med Lisa Nilsson. Han är också en av "Spanarna" i P1.

FOTO: PETER ANUTSON